

Nieuwsbrief KOG

nummer 16 | najaar 2020

Enquête

Enige tijd geleden spraken wij een wethouder over de problemen in de jeugdzorg die wij van ouders te horen krijgen. De wethouder herkende onze verhalen niet. In zijn gemeente hielp jeugdzorg de ouders om de regie te houden, vertelde hij ons bijvoorbeeld. En wij horen juist van ouders dat het eerste wat Veilig Thuis doet is ouders de regie afnemen en zeggen wat ouders "moeten en niet mogen". We spraken af dat we een enquête zouden houden onder ouders om aan het licht te brengen hoe het nu echt gesteld is met de jeugdzorg. Velen van u hebben hieraan mee gedaan. Hieronder ziet u de resultaten:

Stichting Kinderen-Ouders-Grootouders is een stichting door en voor gewone ouders en grootouders in contact met jeugdzorg. Ouders weten soms niet wat zij kunnen verwachten en hoe zij zich moeten opstellen. KOG wil deze ouders ondersteunen en adviseren. Daarvoor is er de website www.stichtingkog.info en de mogelijkheid met de contactpersonen te bellen of te mailen. De contactpersonen zijn geen advocaat, maar zij adviseren vanuit hun kennis van de praktijk van jeugdzorg. Vereniging KOG, opgericht in 1990, is in 2003 omgezet in stichting KOG. Secretariaat
Koninginneweg 90,
2012 GR Haarlem,
tel. 0235321223,
kog@upcmail.nl
www.stichtingkog.info
ISSN 2215-0544

- 1 = Helemaal niet eens
2 = Niet eens
3 = Geen mening
4 = Enigszins eens
5 = Helemaal eens

Inzage dossier:
JA 48x, NEE 2x

Er is
geluisterd naar mijn
mening: 1 37x
2 11x
4 1x
5 1x

Meningen
zijn duidelijk
als mening
omschreven: 1 36x
2 6x
3 4x
4 4x

Er is mij ruimte
geboden om te
reageren op
meningen van
anderen: 1 31x
2 10x
3 5x
4 3x
5 1x

Mijn reactie
op meningen
is verwerkt
in de
rapportage: 1 32x
2 10x
3 3x
4 4x
5 1x

Men stond open
voor door mij
aangedragen feiten: 1 41x
2 6x
3 3x

Alle van belang
zijnde feiten
zijn opgenomen
in de rapportage: 1 39x
2 8x
3 3x

NB Bovenstaande stelling
is 2 x geplaatst; 5 respondenten
vullen 1x1 in maar ook 1x2, en 2 respondenten
vullen 1x2 in maar ook 1x3.
In de getallen hierboven zijn
de antwoorden verwerkt die
als eerste zijn gegeven.

Rapportages zijn
objectief en
gebaseerd op feiten
ipv meningen: 1 42x
2 4x
3 4x

Er is voldoende
aandacht
besteed aan
waarheidsvinding: 1 46x
2 2x
5 2x

De geboden hulp
heb ik als van goed
niveau ervaren: 1 39x
2 10x
5 1x

Er werd gewerkt
middels
een plan
van aanpak: 1 31x
2 13x
3 4x
4 2x

Het plan van
aanpak was
acceptabel en
realistisch: 1 38x
2 7x
3 3x
4 2x

Ik ben betrokken
geweest bij het
opstellen van het
plan van aanpak: 1 35x
2 9x
3 1x
4 5x

Het plan van
aanpak is
gehandhaafd
tijdens de
hulpverlening: 1 38x
2 7x
3 3x
4 1x
5 1x

Er is te allen tijde
gewerkt met een
kwalitatief correct
gezinsplan of
familiegroepsplan: 1 42x
2 5x
3 3x

De hulpverlener
werkte doeltreffend
en doelmatig: 1 40x
2 9x
5 1x

De hulpverlener
heeft voldaan aan
zijn/haar
verantwoordelijkheid ten
opzichte van
zijn/haar taak: 1 44x
2 3x
3 2x
5 1x

Er is voldaan
aan mijn
hulpbehoefte: 1 46x
2 3x
5 1x

De inzet van
Veilig Thuis
was feitelijk en
van kwalitatief
niveau: 1 38x
2 6x
3 4x
4 1x
5 1x

Ik kon veilig over
mijn zorgen van het
kind spreken met
de hulpverlener: 1 36x
2 9x
3 4x
4 1x

Ik kon veilig over
mijn zorgen van
mijzelf spreken
met de
hulpverlener: 1 39x
2 7x
3 3x
4 1x

Ik kon veilig over
mijn zorgen over
de hulpverlening
spreken met de
hulpverlener: 1 41x
2 9x

Bij deze nieuwsbrief treft u een **BOEKJE** aan over Veilig Thuis.

In dat boekje staat informatie waar ieder gezin in Nederland kennis van zou moeten nemen vinden wij.

Kijkt u eens in uw omgeving aan wie u dit boekje zou kunnen geven.

Ouders kunnen heel erg geholpen zijn met deze informatie als niet alles in hun gezin naar wens verloopt.

Ook ouders bij wie alles prima loopt kunnen te maken krijgen met een melding van Veilig Thuis en dan is het fijn als je voorbereid bent.

Het boekje is ook bij KOG te bestellen. Informatie vindt u op de website.

Er is nog te weinig kennis bij de Nederlandse ouders over wat Veilig Thuis voor ouders kan betekenen.

Wij vinden dat alle ouders moeten weten wat deze organisatie wel en niet doet.

Daarom vindt u een **POSTER** midden in deze nieuwsbrief die in zoveel mogelijk huishoudens gelezen zou moeten worden.

Wilt u meehelpen door deze poster **digitaal** te verspreiden in uw eigen kring?

De poster vindt u ook op www.stichtingkog.info

Ik voelde mij veilig in bijzijn van de hulpverlener of raadsonderzoeker: 1 39x
2 8x
3 3x

Bang voor drang en dwang

Op 14 september 2020 hebben Alice Jansen en Truus Barendse de werkconferentie ‘Bang voor Drang en Dwang’ bezocht, georganiseerd door oudervereniging Balans met medewerking van Belangenvereniging Intensieve Kindzorg BVIKZ, Ouders&Onderwijs, Ieder(in), en Programma Zorg Voor de Jeugd.

Spreekers die op het programma stonden en sprekers van uit de zaal waren het erover eens dat het aantal meldingen bij VT de pan uitrijst, en dat scholen daar soms een kwalijke rol in spelen. Met name ouders van hoogbegaafde kinderen moeten het soms ontgelden. De verwijsindex, de meldcode opgevat als meldplicht en stap 3: gesprek met ouders overslaan, de brutaliteit van veel VT-medewerkers, het vaak klakkeloos overnemen door de Raad voor de Kinderbescherming van bijvoorbeeld een VT-rapport, werd door alle aanwezigen afgewezen.

Men vond dat de Jeugdwet niet brengt wat de bedoeling is geweest, en dat daar HEEL SNEL verandering in moet komen. Maar dagvoorzitter Peter Dijkshoorn (Zorg Voor de Jeugd, Accare) vergeleek jeugdhulp/jeugdzorg met een kathedraal. De bouwmeester weet dat hij het werk niet af zal zien, misschien ook zijn (klein)kinderen niet. Maar de kathedraal zal prachtig zijn! Zo moeten wij jeugdzorg veranderen, stapje voor stapje, zodat met steeds

kleine veranderingen jeugdzorg beter wordt. Niet weer het hele stelsel omgooien. In de afsluiting herhaalde hij het beeld van de kathedraal. Desirée van Doremalen (BVIKZ) heeft daarop voorgesteld de hele boel af te schaffen en dan te bezien of gezinnen daar ongelukkiger van worden. Zij kreeg hartelijk applaus.

Er waren opmerkelijke zaken

te horen:

- in heel Duitsland zitten maar 300 jongeren gesloten,
- drang wordt soms ook gepresenteerd als “nazorg” na een kinderbeschermingsmaatregel, volgens de Minister van Justitie mag drang geen pressiemiddel zijn,
- in de provincie Utrecht zijn in 1 jaar 3000 gezinnen geconfronteerd met drang,
- op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen burgers altijd opkomen tegen overheidsbesluiten met bezwaar en beroep,
- 95% van de aanvragen OTS wordt door de rechter toegewezen,
- ‘alle’ werkers op dit terrein zijn vooral bezig zich in te dekken door af te schuiven,
- het horen van minderjarigen door de rechter mag 5 minuten duren voor een OTS, 15 minuten voor kwesties i.v.m. scheiding ouders,
- in Amstelveen is bijna geen gedwongen zorg,
- een GI krijgt 3000 euro voor 6 maanden, ook als die 6 maanden worden doorge-

bracht op een wachtlijst,

- in Nederland draait het om geld terwijl het in de Verenigde Staten om het kind gaat,
- ouders en kinderen zouden al bij de beschermingstafel juridische bijstand moeten hebben,
- een advocaat die advocaat voor een kind wil zijn wordt door de hele juridische wereld afgemaakt hoewel dit gewoon kan en mag,
- een burgemeester heeft de bevoegdheid een onterechte uithuisplaatsing terug te draaien,
- de wethouder van Oudewater raadt aan met de wethouder te spreken als er geen passend onderwijs is voor een kind (hij heeft niets te zeggen over de inhoud van onderwijs maar heeft wel veel macht/gezag),
- kijk in je regio of er meer gevallen zijn als het jouwe om samen bijvoorbeeld met de wethouder te praten,
- een jeugdpsychiater uit Friesland wijst er op dat we praten over stelsels en geld, maar de kennis die er is gebruiken we niet,
- een ouder wijst erop dat schoolproblemen niet neergelegd moeten worden bij VT,
- een andere ouder zegt dat passend onderwijs soms geen onderwijs is, 5 dagen per week is voor sommige kinderen te veel, corona bracht wat directeur school en leerplichtambtenaar geweigerd hadden.

Aan het eind van de dag wordt besloten dat de organisatoren iets zullen opstellen waardoor de dag een reëel effect zal hebben.

De sheets die deze dag gebruikt zijn, komen op de website van Balans.

Feitenonderzoek? Niet-pluis-gevoel!

In het Amerikaanse strafrecht beslissen de juryleden, alleen gehinderd door hun onbewuste frustraties en vooroordelen, over onschuldig of schuldig. De rechter moet hun oordeel als waarheid aannemen, en beslist alleen over de strafmaat.

In het Nederlandse jeugdrecht beslissen (op grond van artikel 3.3 Jeugdwet: De raad voor de kinderbescherming en de gecertificeerde instelling zijn verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren) medewerkers van raad voor de kinderbescherming en gecertificeerde instelling, gehinderd door hun onbewuste frustraties en vooroordelen

en bovendien de wens hun werkgelegenheid veilig te stellen, over kinderbeschermingsmaatregelen. De rechter mag hun oordeel als waarheid aannemen, en beslist alleen over de soort maatregel.

Dit is de praktijk ingeslopen.

Op 10 november 2017 was er het congres ‘Waarheidsvinding in de justitiële jeugdketen’.

De vorige Kinderombudsman, Marc Dullaert, had op 10 december 2013 een rapport aangeboden aan de Tweede Kamer: Is de zorg gegrond? Op de website van de kinderombudsman staat: “De Kinderombudsman constateert dat er met enige regelmaat fouten worden gemaakt in de rapportages die aan de basis liggen van ingrijpende maatregelen als uithuisplaatsing of onder-toezichtstelling van kinderen Fouten kunnen nooit honderd procent worden voorkomen, maar je kan de kans op fouten wel zo klein mogelijk maken.” De nieuwe Kinderombudsman, Margrite Kalverboer, hield een speech op het congres Waarheidsvinding waarin zij meldde dat er voor een rapporteur vaak geen harde feiten zijn en dat het niet-pluis-gevoel belangrijk blijft (!). Ook zei zij dat de rapporten slechter zijn geworden door geld- en dus tijdgebrek, waardoor achterhaalde informatie steeds weer wordt gebruikt, het befaamde knip- en plakwerk. Ook de kwaliteitscontrole is zwakker, er wordt minder vanuit verschillende invalshoeken naar kwesties gekeken. Bovendien zijn er veel zeer jonge en dus onervaren medewerkers, bijvoorbeeld in de wijkteams. Er is behoefte aan goed opgeleide beroepskrachten. En dan, wie de logica ziet mag het zeggen: **het accent moet minder liggen op waarheidsvinding, meer op de vraag wat een kind nodig heeft.**

Dat waren opmerkelijke woorden op een congres Waarheidsvinding, feitenonderzoek dus. *Werden wij een andere kant opgemasseerd?*

In Tijdschrift voor Jeugdrecht nummer 4 2020 staat een artikel van mr W. Hel-mich: ‘Pilots in de jeugdbescherming, een motor voor reflectie, vragen en innovatie.’ Raadpleegt u (in de voetnoten genoemd): voor de jeugd.nl/projecten/zes-regionale-pilots/science.vu.nl/en/research/athena-institute/index.aspx. Citaat: “In de vroege zomer van 2019 zijn zes pilots Jeugdbescherming gestart:

in Rotterdam-Rijnmond, Amsterdam Amstelland, West Brabant West, Zeeland, het Gelders deel van Food Valley en Utrecht.”

De wettelijke beschermingstaak richt zich primair (in de huidige versie van de Jeugdwet) op de jeugdige. Het is niet uit te sluiten dat de pilots, het ambigue taalgebruik (taboewoorden), de richting van het vervolgtraject, een hidden curriculum bevatten waarin via verbalisatie (taboewoorden als gezin, veiligheid, bescherming) en overduidelijk aanwezige beleidsondersteunende (WC-eend) kenmerken afbreuk wordt gedaan aan de rechten van kinderen.

Opmerkelijkheid is bijvoorbeeld vereist bij het beleidsvoornemen van de Regio Haaglanden e.a. in de nota ‘Beter Samenspel voor Veilig Opgroeien 2019’ om de kwaliteit van de geleverde jeugdbeschermings-inspanningen in het vervolg niet alleen aan de hand van telbare criteria als uren, dagdelen, etmalen of stuks te controleren, maar ook over te gaan tot z.g. outcome-evaluaties. De outcome wordt dan gedefinieerd in termen van ontwikkelingsbedreigingen voor het kind (conform IVRK) maar ook in termen van “maatschappelijk resultaat”. Overlastbestrijding dus, zoals kinderbescherming oorspronkelijk is begonnen.

Daarmee is bijna onopgemerkt het zwaartepunt van de jeugdbescherming/jeugdreclassering verlegd van de rechten van het kind als voornaamste overweging bij juridische beslissingen, naar andere belangen.

De verschuiving valt al af te lezen van de verschuiving in de omzetcijfers van de G.I.: in enkele jaren van hoofdzakelijk individuele of groeps-jeugdhulp naar gezinsgerichte hulp, m.n. plm. 70% complexe scheidingen, gericht op oudergedrag.

De Regio Haaglanden publiceert het beleidsdocument t.b.v. inkoop jeugdhulp ‘Beter Samenspel Voor Veilig Opgroeien, tweede uitgave, 2020-2021’. Daarin staan de Bouwstenen beschreven die moeten helpen om

Contactpersonen

De belangrijkste activiteit van KOG is het adviseren en ondersteunen van ouders die te maken hebben of krijgen met jeugdzorg. Wij hebben 10 contactpersonen waarvan u de contactgegevens op onze site vindt. Daar vindt u ook de speciale aandachtspunten en ervaring per contactpersoon vermeld. Niet iedereen heeft precies dezelfde kennis en ervaring. De een heeft veel en goede ervaring met procedures en de ander kan naast informatie ook veel praktische tips geven

om emotioneel op de been te blijven. Als u hulp nodig hebt kunt u kijken welke persoon het best bij u en uw probleem past. U vindt daar ook de informatie of u de contactpersoon het best per mail of per telefoon kunt benaderen. Het is wel fijn als u maar aan één contactpersoon ondersteuning vraagt en ze niet (bijna) allemaal belt. neemt u rustig contact op bij problemen. De meeste ouders zeggen erg blij te zijn met onze ondersteuning. Het helpt echt!

meer kwaliteit voor minder belastinggeld en zorgpremie te leveren door de G.I. en de jeugdzorgleveranciers. De daarin beschreven koers loopt van jeugdhulp bij acute onveiligheid naar een haalbare eindsituatie en opheffing van overheidsinterventies (OTS). De effectiviteit van het werkproces Jeugdbescherming/Jeugdreclassering wordt meer dan voorheen getoetst aan kwalitatieve leveringsvoorwaarden, z.g. outcome-criteria.

Wie definieert deze outcome-criteria? Een paar zorgelijke gedachten:

1: Het stuk spreekt van maatschappelijk veiligheidsresultaat op niveau van de jeugdige naast een veiligheidsvoorwaarde meer op algemeen-maatschappelijk niveau. NB: Jeugdbescherming of maatschappijbescherming?

Het IVRK spreekt echter van niet-onderhandelbare ontwikkelingsvoorwaarden m.b.t. verzorging, bescherming, opvoeding en hulp van goede kwaliteit.

2: Het stuk spreekt ook van inzet door de G.I. van "onderaannemers", kleine gespecialiseerde zorgleveranciers w.o. gezinshuizen die niet onder Inspectie-toezicht staan. De eisen van veiligheid, doeltreffendheid, doelmatigheid en cliëntgerichtheid komen nergens terug.

3: Het oogt als een "verlengde armconstructie", die

vast niet altijd spoort met de gangbare kwaliteitsstandaarden als de Beroepscode NIP/NVO, het Kwaliteitskader RvdK enz.

4: Het stuk bevat Bouwstenen, w.o. een analysehulpmiddel om de patronen van de ontwikkelingsbedreigingen van jeugdigen tijdens OTS in kaart te brengen. Dit hulpmiddel oogt als een typische Fabeltjesfuik, let maar op de risico-volle ouderkenmerken en het ouderschapsmodel die op pagina 43 resp. aan de vader en de moeder worden toegeschreven. Let vooral op de pijlen! Geen pijl van vader naar kinderen.

5: Deze invulling is strijdig met de landelijk in 2014 door gemeentebesturen vastgestelde beleidslijn om bij sociaal beleid, o.a. complexe Scheidingen, niet meer te denken in termen van dader/slachtoffer maar van gelijkwaardige zelfbeschikking van beide ouders. Regioplan en Movisie hebben van deze belangrijke paradigma-shift werk gemaakt, maar de werkvloer loopt achter.

6: De Inspectie rapporteert opnieuw onvoldoende bescherming van kwetsbare kinderen, dreigt met "interventies" als verscherpt toezicht, zelfs beëindigen van contracten.

1

Melding

Veilig Thuis

is het meldpunt kindermishandeling.

Veilig Thuis is geen hulp instantie. Veilig Thuis is de

Veilig Thuis moet:

- > Onderzoek doen na een melding om vast te stellen of kinderen mishandeld, verwaarloosd op misbruikt worden.
- > Als dat zo is moet men het gezin toeleiden naar passende hulp.
- > Zo nodig doet men een melding bij de politie of de Raad voor de Kinderbescherming.

School en hulpverleners mogen, als zij zich zorgen maken, informatie geven over gezinnen.

2

Gesprek met ouders

Ik zoek hulp voor mijn dochter.
Ze is verkracht door de
buurjongen

Dat had u moeten voorkomen!

Ze is bij u niet veilig!!
Ze moet uit huis.

Hebt u nog meer kinderen?

Bij ons gaat alles goed.
Hooguit de gewone opvoedprobleempjes.

U moet een opvoedcursus volgen!
Ik zie dat u roekt.
Dat kan niet meer tegenwoordig.
U moet meteen stoppen.

Nou ja zeg,
waar bemoeit u zich mee!

Oh, u werkt niet mee?
Dan stuur ik de melding door naar de
Raad voor de Kinderbescherming!

Veilig Thuis probeert vaak de regie in de gezinnen over te nemen. Dit hoeft u niet te accepteren. Zij kunnen u niet tot dingen verplichten of iets verbieden. Lees ook de eigen regels van Veilig Thuis in hun "Handelingsprotocol 2019."

3

Informanten horen

In een dictatuur worden kinderen op school uitgehoord over hun ouders.

Laat de school weten dat u het **NIET TOESTAAT!** Dit hoort niet thuis in Nederland.

Wat doen je
ouders als ze
boos op je zijn?

Soms komt men
onverwacht op
huisbezoek.

Toestemming is: elke vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige wilsuiting waarmee de betrokkene door middel van een verklaring ergens JA tegen zegt, terwijl hij ook NEE kan zeggen zonder negatieve gevolgen.

Kijk voor meer informatie en hulp op
www.stichtingkog.info

Tips:

- Zet niets over uw privé problemen op facebook e.d.
- Lees alle informatie over Veilig Thuis op www.stichtingkog.info
- Neem elk gesprek op, ook de telefoongesprekken.
- Vraag een vertrouwenspersoon bij elk gesprek, vooral als u alleenstaande ouder bent.
- Vraag meteen een kopie van uw dossier op. Bewaar alle brieven enz. en maak aantekeningen van alles wat gebeurt.

4

Eindresultaat bespreken met ouders

DOSSIER
SLUITEN

HULP

NAAR
DE RAAD
VOOR DE KINDERBESCHERMING

Inleiding

Op 31 mei 2018 verscheen het “Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen” (2018-2021). De opstellers van dit plan zijn: - Jeugdzorg Nederland (JN) namens de Gecertificeerde Instellingen (GI), - Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), - Landelijk Netwerk Veilig Thuis namens Veilig Thuis (VT), - LOC Zeggenschap in zorg, - Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), - Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), - Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV).

Naar aanleiding van een motie Bergkamp (Kamerstukken // 2016/17, 34 550 XVI,nr. 85) heeft het ministerie van JenV aan LOC gevraagd bijeenkomsten te organiseren, waarin cliënten, professionals, gemeenten en ketenpartners met elkaar in gesprek zijn gegaan over de wijze waarop het feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen dient te worden uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een landelijk congres op 10 november 2017 te Rotterdam waarin de diverse belangengroepen met elkaar hebben gesproken over verbeteringen van het feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen. Het actieplan “Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen” is uitgewerkt langs vier (actie) lijnen. Eén van die lijnen, actielijn 3, is de “Kwaliteit van onderzoek en rapportage”. Deze notitie gaat in op die actielijn.

Referentiekader

De genoemde organisaties geven in het Actieplan aan *veel belang te hechten aan kwalitatief hoogstaand feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen*.

De expertisegebieden,

- professioneel onderzoek naar de leef- en opvoedingssituatie van minderjarigen,
- het opstellen van rapportages over de onderzoeksbevindingen,
- het adviseren van de kinderrechter,

De kwaliteit van feitenonderzoek en rapportages in de Jeugdbeschermingsketen

- het evalueren van trajecten van ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing en,
- het diagnosticeren van een ernstig bedreigde ontwikkeling van een minderjarige,
- het evalueren van trajecten van ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing en,
- het diagnosticeren van een ernstig bedreigde ontwikkeling van een minderjarige,
- het beschikken over een wetenschappelijke kennisbasis*,
- het beschikken over een wettelijk erkende en beschermde titel*.

- het beschikken over een wetenschappelijke kennisbasis*,
- het beschikken over een wettelijk erkende en beschermde titel*.

Gelet op deze algemeen erkende kenmerken en eisen wordt, in rapportages van en over de jeugdbeschermingsketen en ook in het “Actieplan”, de kwalificatie (jeugdbeschermings)professional met regelmaat oneigenlijk gebruikt. De niet (gedrags)wetenschappelijk opgeleide en getrainde medewerkers van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de gecertificeerde instellingen, in de beroepscode aangeduid als jeugdzorgwerkers, zijn gezien het voorgaande, geen professionals in relatie tot de bovengenoemde expertisegebieden. De met * gemarkeerde kenmerken zijn immers niet op hen van toepassing.

Probleemanalyse

De bovengenoemde organisaties stellen dat “*in veel gevallen*” de door “*onze professionals*” opgestelde *onderzoeken en rapportages van goede kwaliteit zijn*. Die stelling slaagt niet omdat methodologisch verantwoord en onafhankelijke onderzoeksbevindingen ontbreken. Het tegendeel wordt in de dagelijkse praktijk helaas veelvuldig aangetroffen omdat jeugdzorgwerkers worden belast met een taakstelling aangaande feitenonderzoek, professioneel pedagogisch rapporteren en het vaststellen van ontwikkelingsbedreigingen, waarvoor zij niet zijn gekwalificeerd.

De onaanvaardbare effecten daarvan zijn:

- de kinderrechter wordt pedagogisch niet verantwoord geadviseerd,
- de kinderrechter neemt beschermingsbeslissingen

- op drijfzand,
- de input voor de kinderrechter leidt tot gerechtelijke dwalingen,
- de kinderrechter heeft geen besef van de kwaliteit, rechtmatigheid en effectiviteit van zijn/haar beslissingen,
- structurele schending van **artikel 3.3** Jeugdwet, **artikel 21 Rv, BW 1:255 lid 1 en lid 4**,
- getraumatiseerde kinderen en (groot)ouders.

De vraag is hoe deze problematiek is ontstaan. Daarvoor zijn de volgende oorzaken aan te wijzen:

- de wetgever heeft nagelaten **artikel 6.1.2. lid 6** van de Jeugdwet ook van toepassing te verklaren op beslissingen over ondertoezichtstellingen en over machtigingen uithuisplaatsing. Dat artikel voorziet erin dat de rechter pas tot een machtiging voor opname in een gesloten accommodatie kan beslissen als het verzoek de instemming heeft van een gekwalificeerde gedragswetenschapper, d.w.z. een professional, die de minderjarige zelf **kort tevoren heeft onderzocht**.

- De op pagina 1 genoemde organisaties en ook het management van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen, gaan uit van het wensdenken dat jeugdzorgwerkers gekwalificeerd zijn voor een adequate beroepsuitoefening inzake diagnosestelling, feitenonderzoek en professioneel rapporteren. Het management handelt dientengevolge in strijd met **artikel 4.1.1 lid 2** van de Jeugdwet. D.w.z. er is sprake van een onverantwoordelijke werktoedeling.
- kinderrechters accepteren klakkeloos evident ondermaatse rapporten als grond voor hun beslissingen, negeren aldus hun toetsende verantwoordelijkheid en overtreden de wet: **artikel 3.3** Jeugdwet en **artikel 21 Rv**.
- de rapportage-formats van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen zijn ongeschikt als basis voor professionele rapportages. Zij maken

het onmogelijk om wetenschappelijk verantwoord te rapporteren. Bovendien leiden de formats tot teksten die voor kinderrechters, ouders en andere derden volstrekt onleesbaar zijn. • de op pagina 1 genoemde organisaties hebben de onrealistische overtuiging dat het huidige bestand aan jeugdzorgwerkers bij Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen met additionele opleiding, training en instructie via een Handelingsprotocol, een Kwaliteitskader en een richtlijn 'Feiten volledig en naar waarheid aanvoeren', het niveau van een professionele feitenonderzoeker en rapporteur kan bereiken.

Samenvatting

De vaardigheden op het gebied van feitenonderzoek en professioneel rapporteren worden opgedaan aan de universiteit en behoren tot het vakgebied van de gedragswetenschapper. Dat geldt ook voor het stellen van een diagnose inzake ontwikkelingsbedreigingen van een minderjarige. De opvatting dat met enige additionele opleiding, training, protocol en richtlijnen de vereiste academische vaardigheden op de genoemde expertisegebieden aan jeugdzorgwer-

kers zijn over te dragen, is illusoir.

Probleemoplossing

Duurzame probleemoplossing is alleen mogelijk indien de in stand houdende oorzaken, zoals benoemd op de pagina's 3 en 4, van het probleem worden weggenomen en de op pagina 1 genoemde organisaties die oorzaken onder ogen durven zien en durven te erkennen. Het weggijken of ontkennen van deze oorzaken - ongemakkelijke waarheden - is dodelijk voor duurzame en effectieve probleemoplossing m.b.t. feitenonderzoek, rapporteren en het diagnosticeren van ernstige bedreigingen van de ontwikkeling van minderjarigen. Koning Willem-Alexander zei op 4 mei jl. het volgende: *Nu, 75 jaar na onze bevrijding, zit de oorlog nog steeds in ons. Het minste wat we kunnen doen is: niet wegkijken. Niet goedpraten. Niet uitwissen. Niet apart zetten. Niet 'normaal maken wat niet normaal is'.*

Indien de op pagina 1 genoemde organisaties deze oproep als kader nemen voor het oplossen van het kwaliteitsprobleem van feitenonderzoek en rapporteren, dan volgen zij als uitgangspunt voor de oplossing de lijn van een versterkt **artikel 6.1.2.**

Baat het niet, dan schaadt het wel Hoe helpen we kinderen die moeite hebben om naar school te gaan?

‘We zeggen dat we willen dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen, ieder op zijn eigen manier. Maar wat doen we? We stemmen het leerproces af op de 80 procent die dat aankan en maken zo een probleemgroep van de overige leerlingen. We stellen stoornissen bij het kind vast, zodat we onze handen kunnen wassen in onschuld. We stellen steeds zwaardere eisen aan scholen en laten hen daarop afrekenen door de Inspectie. We vinden het woord 'handelingsverlegen-

heid’ uit, zodat we onze handen nóg een keer kunnen wassen in onschuld. En laten uiteindelijk kinderen, die prima naar school kunnen gaan, apart zitten in Speciaal Onderwijs of afglijden naar zware Jeugdzorg.’

Wanneer kinderen en ouders een (snelle) oplossing zoeken voor een situatie waarin een kind niet meer naar school kan, komen ze maar al te vaak in de raden van het systeem (Samenwerkingsverband) terecht.

lid 6 van de Jeugdwet. Dat houdt in:

1. de onderzoekstaken van Veilig Thuis worden ondergebracht bij de Raad voor de Kinderbescherming. Die onderzoekstaken worden vervolgens uitsluitend door daartoe gekwalificeerde gedragswetenschappers uitgevoerd;
2. de evaluatie van ondertoezichtstellings- en uithuisplaatsingstrajecten van de gecertificeerde instellingen wordt uitsluitend door daartoe gekwalificeerde gedragswetenschappers van de RvdK uitgevoerd. Dat geldt onverkort voor rapportages, zoals verzoekschriften, aan de kinderrechter. Het ligt daarom in de rede dat de gecertificeerde instellingen niet worden meegenomen in een fusie tussen de RvdK en Veilig Thuis. De gecertificeerde instelling blijft een zelfstandig instituut, uitsluitend gericht op concrete hulp aan minderjarigen en ouders op basis van het wettelijk voorgeschreven Plan van Aanpak;
3. de kinderrechter wordt, op basis van een wetenschappelijk ingericht onderzoekproces, uitsluitend door gekwalificeerde gedragswetenschappers van de Raad voor de Kinder-

bescherming geïnstrueerd. In navolging van een versterkt **artikel 6.1.2 lid 6** van de Jeugdwet kan de kinderrechter uitsluitend tot een ondertoezichtstelling of machtiging uithuisplaatsing beslissen indien deze de instemming heeft van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de minderjarige(n) kort tevoren heeft onderzocht en een, in een rapportage vastgelegde diagnose heeft gesteld aangaande de concrete ontwikkelingsbedreiging(en).

Een simpele uitbreiding en versterking van artikel 6.1.2 lid 6 van de Jeugdwet richting ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing is dus voldoende.

Naar analogie van de uitspraak van Neil Armstrong: een kleine stap voor de wetgever, maar een reusachtige sprong voor de professionele bescherming van onze kinderen.

Drs. Harry Berndsen Gedragswetenschappelijk en juridisch adviseur Stichting Onafhankelijk Dossieronderzoek Jeugdzorgketen (sodj.nl)

juni 2020

Remco Iedema, manager Sociaal Domein in een gemeente, beschrijft de moeilijke weg die kinderen gaan als zij vastlopen op hun school. Zij komen terecht in de wereld van de medische zorg, passend onderwijs en jeugdzorg. Ondanks geformuleerd beleid raken zij

daar verloren in procedures, doorverwijzingen en goedbedoelde, maar niet adequate kortetermijn interventies. In het systeem wil iedereen wel meedenken, maar weinigen helpen écht, want kijken niet vanuit het kind zelf en staan ook niet echt naast het kind. Bovendien laten de regels (hoe die er dan ook uitzien) weinig creativiteit en meedenken met het kind toe, zo lijkt het. Er wordt wel veel vergaderd en doorverwezen, maar dat alles leidt tot weinig passende besluiten. Iedema beschrijft hoe het vanaf nu ook anders kan. Bijvoorbeeld door met kind en ouders samen te kijken naar wat er wél kan. Met als uitgangspunt dat de school iedereen binnenboord houdt en niet bang is om dan ook het eigen onderwijs anders in te richten. Niet onmiddellijk een diagnose (kind

→ heeft een stoornis als ADHD, dyscalculie, autisme) willen stellen die het mogelijk maakt verantwoordelijkheid elders neer te leggen. Kortom een school doet er in het belang van het kind goed aan te zoeken naar moge-

lijkheden die daar kunnen worden aangeboden. Gebeurt dat niet, dan lukt het niet om weg te komen uit de benadering waarvan tot nu toe gezegd moet worden 'Baat het niet, dan schaadt het wel.'

Baat het niet, dan schaadt het wel

Hoe helpen we kinderen die moeite hebben om naar school te gaan?

Remko Iedema
Uitg. Pepijn, 2019

Kinderen van de Staat Jeugdzorg in ademnood

Een indringende inkijk in de wereld van de jeugdzorg

Onderzoeksjournalist Hélène van Beek schreef een boek over de misstanden in de Jeugdzorg. Drie jaar lang deed zij onderzoek naar wat zich afspeelt in deze wereld en met name in de instellingen voor gesloten jeugdzorg. Daarbij vraagt zij zich af 'wat is er verbeterd na de invoering van de Jeugdwet 2015?'. Daarbij gaat zij zeker niet voorbij aan 'oude' ervaringen van jongeren en ouders met jeugdzorg.

In Nederland belanden jaarlijks rond de drieduizend kinderen, die geen crimineel zijn, in de zwaarste opvang die er is: in een gesloten instelling voor JeugdzorgPlus die in niets verschilt van een gevangenis. Zelfs zeer jonge kinderen komen daarin terecht.

Met de nieuwe Jeugdwet 2015 zou het allemaal beter worden. Dit onderzoek gaat over de jeugdzorgreuzen, de moloch-organisaties die steeds groter willen worden. Het gaat over de marktwerking, moordende concu-

rentie, over geld en macht. Daarnaast ook over de chaos die is ontstaan, ook en juist na de invoering van die Jeugdwet 2015, die de jeugdzorg van de provincies naar de gemeenten overhevelde. Deze laatste ontwikkeling – decentralisatie – heeft voor de jeugdzorg alleen maar een verslechtering opgeleverd. Er zijn lange wachtlijsten, de wijkteams in gemeenten gaan ten onder aan bureaucratie, Jeugdzorg komt niet van de grond daar waar het hardste nodig, zodat

probleemsituaties steeds verder uit de hand lopen. Zo stapelen de problemen van kinderen zich zo hoog op dat ze uiteindelijk niet meer te helpen zijn en in een (gesloten)instelling terecht komen. Vaak hebben ze zulke complexe, vaak psychiatrische, problemen dat ze geen uitweg meer zien en suïcidaal worden. En de redenering is steeds dat de kinderen worden opgesloten vanwege 'hun bestwil'...

Maar ook financieel zijn er bij de gemeenten grote problemen. Zij dreigen failliet te gaan vanwege grote tekorten op jeugdzorg. Grote bedragen blijken niet te worden besteed aan jeugdzorg – aan de jongeren – zelf, maar aan apparaatskosten en bureaucratie.

Bovendien legt dit onderzoek ook nog eens de vinger bij de slechte kwaliteit van de rapporten van Veilig Thuis, Jeugdzorg en de Raden voor de Kinderbescherming. Excuus van al deze instanties: 'Wij doen niet aan waarheidsvinding'. Instanties als de inspectie, maar ook de landelijke overheid blijven wegstijven van alles wat hier misgaat. Terwijl de problemen zo groot zijn dat een parlementaire enquête zeer op zijn

plaats zou zijn. Dat weggijken gebeurt trouwens ook als het gaat om het geweld en seksueel misbruik in de instellingen, ondanks onderzoeksrapporten die in de afgelopen tien jaar verschenen.

Tekenend is dat veel mensen aan dit onderzoek wilden meewerken, maar bij voorkeur *off the record* of onder pseudoniem. Dit geldt voor (oud-)medewerkers en voor ouders en kinderen, want bij bekend worden raken zij voor altijd gestigmatiseerd. Nederland is, zo blijkt ook uit dit onderzoek, kampioen uit huis plaatsen. Zorgwekkend is dat nog steeds gedacht wordt kinderen een veilig onderkomen te bieden in een gesloten instelling, terwijl al lang bekend is dat en hoezeer alle kinderen die in pleeggezinnen en in (gesloten) instellingen terecht komen, vervolgens levenslang getraumatiseerd raken.

Kinderen van de staat
Jeugdzorg in ademnood
Hélène van Beek
Nobel Boeken, 2020

het kan altijd nog gekk

Contact met een moeder van een kind dat weinig groeit, kinderarts ingeschakeld. VT-medewerker meent dat zij i.p.v. de moeder behandeling kind met kinderarts moet gaan bepalen.

Een medewerker van VT Amsterdam Amstelland vraagt aan een ouder: "Ik

wil contact opnemen met uw arts. Wilt u instemming geven?" Bij het vragen van toestemming moet men de ouder van te voren goed informeren, zodat deze weet waar hij JA of NEE op zegt. Zou het domheid of een slimmigheidje zijn?

Gezinsvoogd vindt dat kind dat bij moeder woont onder schooltijd naar verjaardag van vader moet. Waarom onder schooltijd? Dat wil de vader zo. De moeder laat de school weten dat zij 'onder schooltijd' niet goed vindt, maar gezinsvoogd haalt kind uit klas en school laat het gebeuren.